

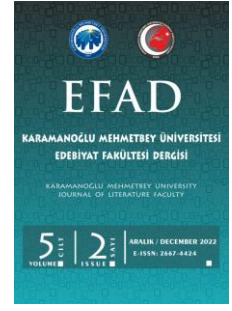

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜ EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>

Tür: Araştırma Makalesi
Kabul Tarihi: 1 Aralık 2022

Gönderim Tarihi: 27 Temmuz 2022
Yayımlanma Tarihi: 30 Aralık 2022

Atf Künyesi: Demir, E., Kandemir, B., Temür, C. (2022). Parag Khanna “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Kitap Kapağının Göstergibilimsel Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 187-199.

DOI: <https://doi.org/10.47948/efad.1149432>

PARAG KHANNA “YENİ DÜNYA DÜZENİ: YENİ YÜKSELEN GÜÇLER 21. YÜZYILDA DÜNYAYI NASIL BELİRLİYOR?” KİTAP KAPAĞININ GÖSTERGEBİLİMSSEL ANALİZİ

Erdal DEMİR*
Bayram KANDEMİR**
Cengiz TEMUR***

Öz

Göstergelerin görünen anlamları dışındaki derin yapıdaki anlamlarını inceleyen bilim dalına göstergebilim denilmektedir. Göstergibilimsel analiz yapılırken pek çok değişken bir arada değerlendirilir ve çözümlemede doğrudan veya dolaylı olarak sunulan mesajların açığa çıkarılma, anlamlandırılma amacı vardır. Roland Barthes’in geliştirdiği kurama göre kavrama anlayıp anlamlandırma sürecinden geçerek “Gösterge”, “Gösteren”, “Gösterilen” dizisine dönüşür. Bu makalenin amacı, Roland Barthes’ın göstergebilimsel yöntemiyle Parag Khanna tarafından yazılan “*Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*” adlı kitap kapağı tasarımında tespit edilen göstergelerin analiz edilmesiyle anlatılmak istenen esas göstergelerin açıklanması amaçlanmıştır. Makalede Parag Khanna’nın tasarladığı kitabın analiz edilmesi sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden olan göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Kitabın kapağı Roland Barthes’in çözümleme yönteminde kullandığı gösterge, gösteren ve gösterilen şeklinde analiz edilmiştir. Bu kapak görselinde yer alan göstergelerin; nasıl anlam kazandığı, kaç düzlemde oluştuğu, şifrelenmiş görüntüsel mesajların neler içerdiği, göstergelerin birbirleriyle olan ilişkileri ve görselde yer alan çağrışımsal anlamların neler içerdiği ortaya konmaya çalışılmıştır. İncelenen metinde, bir çerçeve içerisinde verilen göstergelerin aslında birbirinden bağımsız olmadığını, aksine bu göstergelerin birbiriyle sıkı ilişki içerisinde olduğunu ve birbirlerini tamamlayacak şekilde bir araya getirilerek bir metin oluşturulduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Göstergibilim, Kuram, Gösterge, Tasarım, Gösteren, Gösterilen.

* Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Uzmanı, 19 Mayıs İlkokulu, Karaman/Türkiye. E-posta: erdaldemir7258@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8815-0860>.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Medya Anabilim Dalı, Karaman/Türkiye. E-posta: bybaykan70@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-9753-9250>.

*** Okul Müdürü, Atatürk İlkokulu, Şarkışla/Sivas/Türkiye. E-posta: cen-58@hotmail.com, Orcid: <https://orcid.org/000-0003-2930-9290>.

Parag Khanna “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Semiotic Analysis of the Book Cover

Abstract

The branch of science that examines the deep meanings of signs other than their apparent meanings is called semiotics. While performing semiotic analysis, many variables are evaluated together and there is a purpose of revealing and making sense of the messages presented directly or indirectly in the analysis. According to the theory developed by Roland Barthes, the concept transforms into the "Sign", "Signifier", "Signified" system by going through the process of understanding and interpreting. The purpose of this article is “*The New World Order: How New Emerging Powers Determine the World in the 21st Century?*” written by Parag Khanna with the semiotic method of Roland Barthes. It is aimed to explain the main indicators that are intended to be explained by analyzing the indicators determined in the book cover design. In the article, the semiotic analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used in the analysis of the book designed by Parag Khanna. The cover of the book is analyzed as the sign, the signifier and the signified, which Roland Barthes uses in his analysis method. The indicators in this cover image; It has been tried to reveal how it makes sense, how many planes it consists of, what the encrypted visual messages contain, the relations of the signs with each other and what the associative meanings in the image contain. In the examined text, it shows that the indicators given in a frame are not actually independent from each other, on the contrary, these indicators are closely related to each other and a text is formed by combining them in a way that complements each other.

Keywords: Semiotics, Theory, Sign, Design, Signifier, Signified.

Giriş

Geçmişten günümüze davranışlarımıza ve birbirimizle olan iletişimde yön veren göstergeler hep olmuştur. Yaşamımız bir görüntüler ve görseller ağının egemenliği altında devam etmektedir. İnsanlar yaşanan şehirde, okunan bir kitapta, tüketilen gıdaların ambalajlarında, bilgisayarda, televizyonda, cep telefonunda, sokakta, okulda görüntülerle ve görsel mesajlarla iç içedir. Bunlar, fertlerin sadece eğlenmesini, anlamasını ve anlamlandırmasını sağlayan iletiler değil, aksine insanların başka bir noktaya yoğunlaşmasını ve yönelmesini sağlar (Küçükerdoğan, 2012: 55). Yani göstergeler, görünenin ötesine geçmede bireylere bir pusula görevini üstlenmektedir.

Göstergeler, iletişim kurmak amacıyla bireylerin çabalarıyla üretilmiştir. Göstergelerle bir fikir ya da duygu, yeni üretilen bir ürünün varlığı insanlara aktarılmaktadır. Toplum içerisindeki davranışlar, kullanılan kelimeler, insanların giydikleri kıyafetler, dinledikleri müzik, saç stilleri yani yaşamla ilgili her türlü olgu aslında bir göstergedir ve iletişim açısından önemlidir. Dolayısıyla göstergeler doğru bir biçimde algılanmalı ve yorumlanmalı, aynı zamanda doğru yerde kullanılmalıdır. (Günay, 2012: 12). Gelişen teknolojiye birlikte günümüzde insanlar yoğun medya mesajlarına ve görsel iletilere maruz kalmaktadırlar Bu bağlamda medya mesajlarının ve görsel iletilerin taşıdıkları anlamların çözümlenmesinde “göstergibilim” en uygun yaklaşım olarak görülmektedir.

Araştırma kapsamı içerisinde çözümlenecek olan kitap kapağı görselinde kullanılacak olan yöntem, göstergibilimsel analizinin temelini dayandığı İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure’ün takipçisi ve bu yöntemi daha ileri boyuta taşıyan Barthes’ın göstergibilimsel yaklaşımından faydalanılarak yapılmıştır. Barthes’a göre anlamlandırmanın düzanlam ve yananlamdan oluşan iki düzeyi mevcuttur. Düzanlam; gösterenden ya da anlatım düzleminden oluşurken, yan anlam ise, gösterileni ya da içerik düzlemini ifade etmektedir. Düzanlam, gösterenin neyi temsil ettiğini, yananlam ise gösterenin bunu nasıl temsil ettiğini belirtir. Bu doğrultuda kitap kapağı tasarımının önemli gösterge ve kesitlerinde geçen görsel ve dilsel iletilerdeki gizli iletilerin kapak tasarımına nasıl anlam verdikleri çözümlenerek tespit edilmeye çalışılmıştır.

Parag Khanna’ya ait “*Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*” başlıklı kitap kapağı görselindeki şifrelenmiş görüntüsel iletilerinde; “küreselleşmeyle birlikte dünyada Amerikan tarzı yaşam biçiminin egemen olmaya başlamasıyla birlikte bir tarafta zengin, aydınlık, güçlü ve yeni bir hayat tarzı sunulurken; diğer yanda yoksulluk ve karmaşanın hâkim olmaya başladığı bu “Yeni Dünya Düzeni”nin aslında ikinci ve üçüncü dünya ülkeleri için getirdiği yıkım” göz önüne serilmektedir.

1. Yapısalcılık

Yapısalcılık, bilinen ve basit en tanıtımda incelenen varlığın yapısını irdelemektir (Parsa, 2008: 69). Yapı ise parçaların bir araya gelerek oluşturduğu biten, sonlanan bir bütündür. Bu kurgu bir mit, roman, film, vb. şeyler olabilir. Her yapı kendi içerisinde bir anlam içermektedir. Anlamalı hale gelen sözcük, görsel ve işitsel şekilde ifade edilebilmektedir. Bu esnada, ortamda göstergebilim sahne almaktadır. Jonathan Culler; “göstergeler alanında çalışan birisi, anlamın üretilmesine olanak sağlayan ilişkiler sistemini incelemek ve bunları gösterge olarak kabul edip karşılıklı olarak parçalar arasındaki ilişkilerin neler olduğunu belirlemek zorundadır.” demektedir. Bu şekilde göstergebilim ve yapısalcılığın birbirini tamamladıklarını ifade etmiştir (Berger, 2012: 105). Yapısalcılık pek çok alanda kullanılmaktadır. İsviçreli dilbilimci Saussure ile Amerikalı felsefe ve dilbilim insanı Peirce dilin nesnelere ile ilişkisi yapısı konusunda çalışmışlar yürütmüşlerdir. Barthes tarafından geliştirilen yapısal çözümleme yöntemi bildirişim amacı içermemekle beraber anlam taşıyan değişik olguları (kıyafet, möble vb.) içermektedir. Bütün bunları Barthes; anlamlama (signification) kavramı vasıtasıyla göstergebilime bağlayarak, göstergelerle ikincil gösterilenler veyahut yananlam gösterilenleri arasındaki bağıntılar üzerinden sunmaktadır (Vardar, 2001). Saussure geleneği temsilcilerinden olmakla beraber Barthes; Saussure’ün aksine, dilbilimin göstergebilimin bir parçası olmadığını, aksine göstergebilimin dilbilimin parçası olması gerektiğini iddia etmiştir (Erkman, 1987).

2. Göstergebilim

Bilinen en kısa tanımıyla göstergebilim, göstergelerin anlamıdır. Fransızca kökenli *linguistique* kelimesinden dilimize dilbilim anlamını taşıyan sözcükten oluşturulan göstergebilim, esasta göstergeleri bilimsel yönden irdeleyen bilim alanı şeklinde tarif edilmektedir (Rifat, 2009: 74). Göstergebilim, iletişim amacıyla kullanılan her şeyin yani sözcüklerin, kıyafetlerin, şarkıların, çiçeklerin, görüntülerin, seslerin vb. incelenmesidir. Göstergebilim anlamın ne olduğundan ziyade nasıl yaratıldığı üzerinde durmaktadır. Göstergebilim, Greimas’ın düşüncesiyle, geliştirdiği inceleme örneklerini ve yöntemleri değişik insan bilimlerinin hizmetine aktaran yöntembilimsel yaklaşım tarzıdır (Rifat, 1998: 301). Kısaca göstergebilimin uygulama alanı evrendeki her şeydir (Tuncer, 2020: 75).

Göstergebilim araştırmacılarca farklı bakış açılarına göre tanımlanmıştır. En yaygın haliyle göstergebilim (gösterge ve bilim) kavramlarının birleşiminden oluşmuştur. Birçok araştırmacıya göre (Aktulum, 2004: 2; Ünal, 2014: 3; Guiraud, 1994: 17; Çiçek: 2014: 215; MacCannell, 2013: 109; Sayın 2014: 33; Kıran, 2004: 51) gösterge olarak vurgulanan öge, “maddi ve soyut her şey”i içermektedir. Göstergebilimin bu tanımlamalardaki temel noktası “göstergelerin bilimini yapmayı amaç edinen bir bilim dalı” olmasından dolayıdır.

Bir diğer akademisyen grup (Rifat, 2014a: 113; Ardiç-Çobaner, 2013: 220; Berkeley, 2012: 3; Guiraud, 1994: 17) göstergebilim kavramını “mananın eklemlenmiş biçimi” olarak açıklamıştır. Tanımlamalarda vurgu yapılan noktalar “gösterge dizgelerinin arasındaki ilişkiyi açıklama,” “göstergelerin anlamlandırılma aşamasında “eklemlenme biçimlerini anlama”, “anlamalı bütünleri oluşturan unsurları parçalara bölerek anlamı çözümleme” “anlamın ne olduğunu çözümleme” şeklinde sıralanabilir. Bu tarifler genel olarak göstergebilimin olguları ve nesnelere anlamlandırma ve anlamı inşa etme ilişkisine vurgu yapmaktadır.

Gösterge bilim açısından medya metinlerinde açıkça görünen içeriklerini değil bu metinlerin yapılanmış bütününe analizini araştırmaktadır. Dolayısıyla nicel olan içerik analizinden farklıdır. Medya metinlerinin söylemine etki eden ilkeler sistemine göstergebilim odaklanır. Göstergebilim bireyin göstergeyi oluşturma, göstergelerle bir sistem kurma ve bu kanalı kullanarak iletişim kurmasını araştırmaktadır. (Parsa & Parsa, 2014: 2). Göstergebilim, anlamlandırıcı yönde olası olayları oluşturan esas ayrımlar dizgesini ve ilkeleri betimlemeye yöneliktir (Bircan, 2015: 20). Göstergebilim, “insan nesnelere ve eylemleri anlama yetisine sahip ise, bu anlamı üreten bilinçsiz veya bilinçli bir ayrımlar ve töreler dizgesinin olduğu düşüncesine dayanır” (Culler, 2008: 82). “Anlamın yorumlanması belirli bir süreç içerisinde gerçekleşmektedir. Bu süreç içerisinde etkili olan bazı etmenler vardır. İçsel süreçte, dış

dünyadan edinilmiş olan deneyimler, hafızada yer eden hatıralar, gösterge sistemleri, bilme, kavrama ve idrak alanında birikerek ve birtakım şeyleri ima etmek amacıyla zıtlıkların belirlendiği alana doğru gitmektedir. Bu alanda mevcut olan her şey zıtlıklarıyla bir anlam kazanarak, özel tecrübelerin yorumlanmaları haline dönüşür ve daha aşağıda kesimde mana oluşmaktadır" (Parsa ve Parsa, 2004: 82).

Göstergebilimi sorgulayan ilk şey, anlamın ne olduğu yerine nasıl yaratıldığıdır. Günümüzde medya metinlerini iyi okumak gerekmektedir, çünkü bu baskılar basitçe mevcut değildi; bu metinler yapılandırılmak suretiyle bütünlük arz etmektedir ve yaratıcılarının bilinçli tercihleri, değerleri, seçimleri ve ideolojileri ile donatılmıştır. Bu nedenle, medya metinleri okuma sırasında, görünenin arkasındaki görünmeyeni ve örtük anlamları anlamak gerekmektedir. Temel yaklaşımları tanımlayarak göstergebilime öncülük eden birçok isim vardır. Özellikle Saussure, Barthes ve Pierce, alanda yapılan bu çalışmanın içeriği nedeniyle oldukça önemli dilbilimcilerdir. (Altunkaya, 2012: 762).

2.1. Ferdinand De Saussure

Göstergebilimin öncülerinden biri olan İsviçreli dilbilim uzmanı Saussure en fazla göstergelerin diğer göstergelerle olan ilişkisini incelemiştir. Ona göre gösterge, bir manası olan fiziksel nesnedir. Gösterilen ise zihinde çağrışım yapan kavramdır. Algı yapılan imgeyse gösterendir. Saussure, dilin toplumsal görevlerini ve kodlanış şekillerini incelemiş ve dilin iletişim aşamasındaki görevini ifade etmeye gayret sarf etmiştir. İlerleyen süreçte ise sadece dil unsuru değil, çevredeki her türlü göstergenin insanlar için bir iletişim unsuru olduğu tespit edilmiştir (Saussure, 1998: 175).

Saussure'e göre; göstergeler, gösteren (anlatım) ve gösterilen (içerik) olarak iki rol üstlenmektedir. Gösteren, göstergelerin tüm taraflarca kabul edilen evrensel anlamını belirtmektedir. Gösterilen, mesajda esas olarak verilmeye çalışılan düşüncenin sunumudur (Sığırcı, 2016: 52). Gösterilenler, kültürden kültüre değişiklik gösterebilmektedir (Saussure, 2014: 63). Özellikle sanat eserlerinde gösterilenler yoğunlaşmakta ve insanlar tarafından çok değişik mana örgülerinin açıklandığı görülmektedir (Berger, 2010: 103).

2.2. Charles Sanders Peirce

Amerikalı felsefeci ve filozof olan Peirce'in şekillendirdiği kurama göre göstergebilim, farklı bilimsel analizler yapmak adına bir tür kaynak olarak görülmektedir. Peirce göstergelerin nesnelere yerini tuttuğunu ifade etmektedir. Peirce, göstergeyi nesne açısından yaptığı sınıflamada üç tür göstergeden bahseder. Bunlar: görüntüsel gösterge (ikon), belirti ve simgedir (Peirce, 2000: 242).

Görüntüsel Gösterge (İkon); gösterge nesnesini temsil eder ve nesnesi ile ilişki içerisindedir. İkonlar nesnesine aynen benzemektedir. En belirgin örneği fotoğraflardır. Yani belirttiği şeyi doğrudan temsil eder ve canlandırır. Nesne var olmasa bile kendini anlamlı kılar. Belirti (İndex); gösterenle gösterilen arasında bir neden-sonuç ilişkisi vardır. İnsan üretimi olamayan bizim dışımızdaki göstergelerdir. Mesela batmakta olan bir güneş akşamın göstergesidir. Bunu insan yorumlar. Dolayısıyla belirttiği nesne ortadan kaybolduğunda kendisini gösterge yapan özelliğini kaybeder. Simge (Symbol); simgelerde biçimle içerik arasında bireysel veya toplumsal uzlaşmaya (saymaca) dayalı ilişki vardır. En zor olan ve öğrenilmesi gereken bir göstergedir. Mesela son baharda yaprakların dökülmesi yaşlılığın simgesi olabilir. Bunu anlayabilmek için nesnesi ile göstergesi arasındaki ilişkisini öğrenilmesi gerekir.

2.3. Roland Barthes

Roland Barthes, Fransız göstergebilimci, denemeci ve eleştirmen ve Göstergebilim, gösteren ve gösterilen arasındaki ilişkiden ortaya çıkmaktadır. Göstergenin yapısını form ve içeriğin oluşturduğunu ve göstergenin kendisinin, ilgili şeyin kendisi olmasa da, o şeyi (nesneyi) üreten araç olduğunu açıklamıştır (Barthes, 2016a). Barthes iletiyi üç düzlem şeklinde incelemiştir:

İleti düzlemi ve yazılar dilsel iletinin ana yapısını oluşturmaktadır. Anlamın ilk düzeyi şifrelenmemiş ileti boyutu olup, iletinin düz anlamını oluşturmaktadır. Herkesin açıkça görebildiği manadır. Şifrelenmiş

ileti ise; görüntüsel ileti düzleminin yan anlamını oluşturmaktadır. Anlamın ikinci boyutunu, bilinmeyi, zihinsel olarak algılanan manasını belirtmektedir (Parsa & Parsa, 2014).

Barthes'in göstergebilimsel fikrinin anlaşılabilmesi için kod, metafor, metonim ve mit kavramlarının doğru bir şekilde anlaşılması gerekmektedir.

Mit; kültürün içerisinde bulunan gerçekliğin ya da doğanın bazı görünümünü açıklamayı veya anlamlandırılmasını sağlayan öyküler olarak tanımlanmaktadır (Fiske, 2017: 185). Göstergebilimde Mitler, ikincil düzendir. İlk sistemde var olan gösterge, ikinci sistemde mitin göstereni durumuna gelmektedir. Zaman içerisinde toplumdaki farklılaşmalarla birlikte mitlerde de bazı değişimlerin görülmesi muhtemeldir. Örneğin, kadın hakları konusunun güncel olduğu dönemlerde, kadının çalışma toplumsal hayatta daha etkin bir rol üstlenmişse işi olan başarılı kadın miti daha sık bir şekilde kullanılır (Yengin, 2012: 16).

Kod; Göstergelerin içerisinde düzenlendiği sistemdir, genel kabul görmüş kurallar bütünüdür (Fiske, 2017: 153). Kod, bir kültürün paylaştığı anlamlandırma sistemini içermektedir. Metafor (eğretileme); kavramını anlatmak için ona benzetilen bir başka kavramın adını eğreti olarak kullanmaktır (Guiraud, 2016: 146). Mavi boncuğun nazar kavramını çağrıştırması bu kavrama örnektir. Metonimi (düz değişmece) ise nesnelerin anlamını açıklamak gayesiyle ona dair başka bir özelliğe atıfta bulunmaktır (Temizyürek ve Ümran, 2014: 30). Bir kuruluşu belirtmek adına o kuruluşa ait yönetim merkezinin gösterilmesi en yaygın metonimi örneği olarak verilebilir (Geray, 2014: 168).

Barthes'a göre; düzanlam (dénotation) ve yananlam (connotation) anlamlandırmayı oluşturan iki ana kavramdır (Geray, 2014: 167). Düzanlam, Saussure'ün de ifade ettiği şekilde herkesçe bilinen genel anlamıdır. Yananlam ise metinde ya da görsel içerisinde gizli bulunan ve insanların yorumlamaları neticesinde ortaya çıkan manasıdır. Yananlamda metaforik anlamlar içerisinde saklıdır (Barthes, 2017: 93). Örnek olarak, albay üniforması düzanlam yönüyle sadece bir kıyafet göstergesi şeklinde ifade edilebilir. Nitekim üniformadaki kullanım işlevi düzanlamını oluştururken, üniformanın üzerindeki semboller yananlam boyutunda değerlendirilmektedir. Bu semboller rütbe göstergeleri olarak "güç", "hierarchy" türünde değişik manaları oluşturmaktadır. Yananlam, göstergelerin bulunduğu kültürün içinde anlamlandırılması işlevidir (Barthes, 2016a: 86). Yananlamın sadece bir çizgisi olduğunu ifade etmek yanlış yorumlamalara sebep olabilir. Sonuç olarak yananlam çok renklidir (Barthes, 2015b: 128). Metin ya da görselde bulunan kodların yorumlanması kültürden kültüre değişiklik gösterebilmektedir (Barthes, 2016b: 17).

Bir metinde anlatılmak istenen şeyler göstergeler aracılığıyla kodlanır. Kodlanan göstergeler ise kültürden kültüre farklıdır (Barthes, 2015a: 46). Örnek olarak film sahnelerinde verilmeye çalışılan mesajlar kodlanır ve bu kodlar kişilerce farklı bir şekilde yorumlanabilir (Barthes, 2014: 150). Kültür içerisindeki oluşan bilgi birikimi, insanların göstergeler vasıtasıyla ortaya koyduğu yananlamı çok değişik şekilde yorumlamasına yol açabilir. Bu yönüyle mesajın kodlandığı kültürce taşınan özellikler çok iyi bilinmelidir. Böylece mesaj doğru olarak yorumlanabilir.

Göstergebilimde üzerinde çalışılan her şey bir metin (İng. text). Mesajlar metinlerde dizisel ve dizimsel olarak iki eksende düzenlendiği görülmektedir. Dikey yani dizisel eksende seçimsellik önemlidir. Yatay eksen birbirine bağlı yatay mesajlar akışıdır. Yani her metinde yatay eksenle birlikte dikey eksen bulunmaktadır. Dizisel eksenler arası bağlantı da önemli olan anlama katkısı olanın seçilmesidir. Saussure ve takipçileri olan yapısalcılara göre; göstergeleri anlamlandırmanın yolu, göstergelerin diğer göstergelerle olan ilişkisini anlamaktır (Parsa & Parsa: 2014). *Bu da dizisel seçim yapma ve dizimsel birleştirmeye olur. Göstergebilim, anlamı tanımayı, anlamı oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu da anlamın nasıl ortaya çıkarıldığıyla ilgili bir konudur* (Deveci, 2020: 40).

Yapılan bu çalışmada kitap kapağı sadece göstergebilimsel açıdan incelenecektir. Ve bu bağlamda Parag Khanna'ya ait "*Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*" adlı kitabın kapak görseli, temelde Fransız Göstergebilimci Roland Barthes'in yapmış olduğu çözümleme esas alınacaktır (Khanna, 2011). Bu görselde yer alan göstergelerin nasıl anlam kazandığını, kaç düzlemden

oluşturduğunu ve buralardaki şifrelenmiş görüntüsel mesajı ve göstergelerin birbirleriyle olan ilişkilerini ve çağrışımsal anlamlarını ortaya koymaya çalışılacaktır.

3. Yöntem

Bu çalışmada, “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” başlıklı kitaba dair veriler ilgili kitaptan elde edilmiştir. Kitap kapağındaki tasarımda geçen göstergelerin dizimsel eksenini, şifrelenmemiş ve şifrelenmiş görüntüsel iletileri, dilsel iletileri ve dizisel olarak kapakta geçen karşıtlıkları yan anlam-düz anlam ilişkisinde değerlendirmek adına Barthes tarafından geliştirilen “göstergebilimsel çözümleme yöntemi” bu çalışmanın yöntemi olarak seçilmiştir. Barthes’e göre göstergebilimde anlamlandırma aşamasında şifrelenmemiş görüntüsel ileti “düz anlam” olarak ifade ettiği kavramı fertlerce hafızalarında ilk olarak beliren anlamı göstermektedir (Kum, 2022: 646). Göstergebilim çerçevesinde şifrelenmiş görüntüsel ileti “yananlam” da ise anlamın ikinci düzeyini, görünmeyen yönünü, zihinsel olarak algılanan durumu belirtmektedir. Yananlam metin ya da görselin içinde gizli bulunan ve bireylerin yorumlamaları sayesinde bilinen anlamını belirtmektedir (Çakı, 2018: 77). Özetle; düzanlam incelenen görselde göstergenin zihinde beliren anlamıdır. Yananlam ise kavramdaki ilk anlamla anlatılmak istenen anlam arasında farktır. Barthes tarafından geliştirilen şemada çözümleme işleminde ilk olarak: Dizimsel Eksen üç kesitte gösterilmiştir. Kesit-1’de “görüntüsel gösterge”, Kesit-2’de “dilsel ileti”, Kesit-3’de “görüntüsel gösterge, dilsel gösterge ve logo” şeklinde dizinlenmiştir. Çalışmalarda çözümleme merhalesinde bu bilgilerden istifade edilmiştir (Gürçay, 2016: 25).

Barthes’e göre çözümle şema olarak: “Gösteren (Görsel imge) + Gösterilen (Anlam) Göstergebilim (Gösteren ve gösterilen arasındaki ilişki)” şeklinde ifade edilir (Küçükşen, 2020: 42). Makale çalışmasında kitap kapağı çözümleme işlemi sırasında başlıklar şifrelenmiş görüntüsel ileti, şifrelenmemiş görüntüsel ileti, gösterge şeklinde dizinlenmiştir. Bunun yanı sıra her bir gösterge kendi içerisinde “gösteren” ve “gösterilen” olarak başlıklar halinde verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu makalede Parag Khanna’nın tasarladığı “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” başlıklı kitabın kapağında anlamlandırma ve söylem analizlerinde kullanılan Roland Barthes’in göstergebilimsel yöntemi ile analiz edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan analizde düz anlam ve yan anlamların belirlenmesine çalışılarak söylenenin dışında söylenmeyene de ulaşmak hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren, Örneklem ve Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni ve örneklemi, Parag Khanna’ya ait “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” kitap kapağı oluşturmaktadır. Araştırma bu kitap kapağının göstergebilimsel analiziyle sınırlıdır.

3.3. Araştırma Sorusu

Çalışmanın temel araştırma sorusu Parag Khanna’ya ait “Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” başlıklı kitap kapağı tasarımındaki göstergelerin; nasıl anlam kazandığı, kaç düzlemde oluştuğu, şifrelenmiş görüntüsel iletiler ile şifrelenmemiş görüntüsel iletilerin neler içerdiği, görselde yer alan çağrışımsal anlamlar ve dizimsel karşıtlıkların neler olduğudur?

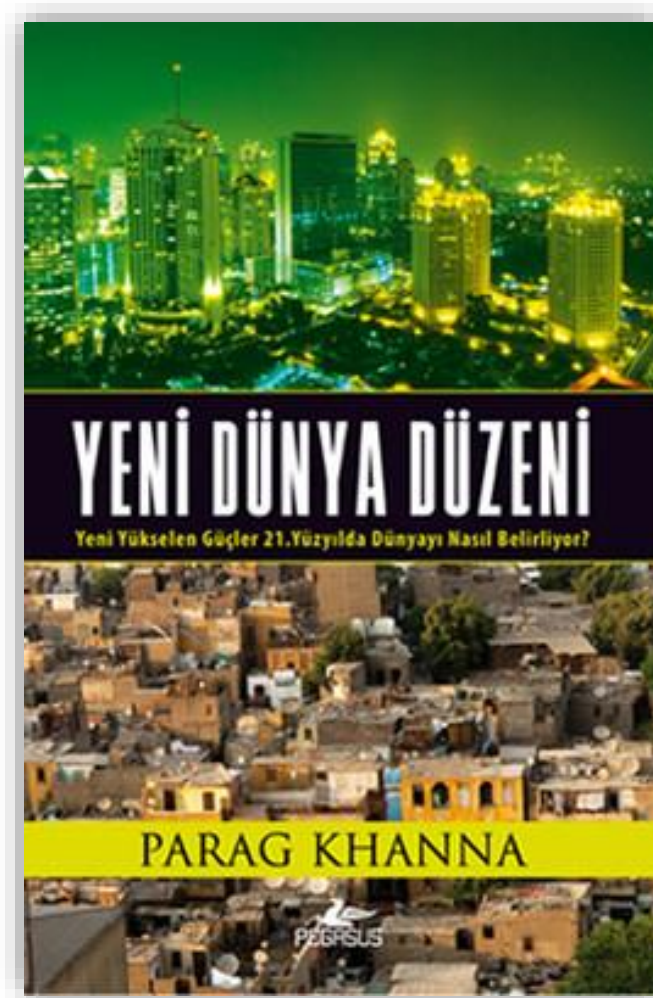
4. Bulgular

Göstergebilimsel inceleme yaparken iletinin merkezinde yer alan nesne, kullanılan göstergeler ve anlamlar önem arz etmektedir. Çünkü bunlar bir araya gelerek hedef kitleye iletilmek istenilen iletiyi oluşturmaktadırlar. Bu bağlamda bu öğeler ne kadar yerinde kullanılırsa hedef kitle üzerindeki etkisi de o

denli büyük olacaktır.

4.1. Kapak Görselinin Analizi

Seçilen kapak tasarımı, dilsel ve görsel göstergelerden oluşmaktadır. Bunların önemli mesajlar içerdiği göz önüne alınırsa çözümlemede göstergelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda hedef kitleye iletilen toplumsal ve kültürel mesajların ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Göstergibilimsel çözümleme çalışmalarıyla ilgili olarak görsel sanat eserlerine yönelik soyut sanat kategorisinde (bkz. Günay, 2008), kavramsal sanat kategorisinde (bkz. Soylu, 2020; Yılmaz, Demir Yılmaz & Yılmaz, 2021), ve natüralist (yansıtmacı) kategoride (bkz. Küçükdoğan, 2012) vb. yer alan sanat eserlerinin görüntüsel gösterge yapılarına odaklanan çeşitli incelemeler bulunmaktadır. Göstergibilimsel çözümlemeyi konu olarak alan görüntüsel göstergeler yoruma açık bir özellik göstermektedir. Bu yönüyle çözümleme sürecini şekillendiren temel özelliklerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Yılmaz, 2021: 840).

Figür 1: Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Kitap Kapak Görseli (<https://www.dr.com.tr/Kitap/Yeni-Dunya-Duzeni/> Erişim Tarihi: 16.07.2022.)

4.2. Kapak Görselinde Yer Alan Kesitlerin Analizi

“Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Kitap kapak görselinde 3 adet kesit yer almaktadır. Bu 3 kesitlerin alt sütunlarında göstergeler; görüntüsel, dilsel ve logolar alt başlıklar halinde açıklanmıştır.

4.3.2. Şifrelenmiş Görüntüsel İleti

Görünenden farklı olarak gizli anlamı bulma isteği göstergebilimi ortaya çıkarmıştır (Sağlam ve Demir, 2021: 2799). Şifrelenmiş görüntüsel iletilerde renkler ve biçimler büyük önem arz etmektedir. Renkler simgesel değerler taşıyarak iletişimde kullanılmaktadır. Renkler bilinçli ya da bilinçsiz insanların duyguları ve tepkileri üzerinde etkilidir. Tek başına bir mesaj iletebilen renkler, insanların davranışlarını da yönlendirebilir. Kullanılan renklerin iletişimde anlam yaratması insanlar üzerinde oldukça etkili olduğunu göstermektedir. Ancak renklerin sadece bir tek anlamı olduğunu düşünmemek gerekir. Zira kullanılan topluma, kültüre, zamana göre farklı anlamlar içerebilir (Sığırcı, 2012: 101).

İncelenen görselde genel olarak yeşil, sarı, siyah ve beyaz renk baskın olarak kullanılmıştır. Az da olsa mavi renge de yer verilmiştir. Yeşil; refah, bereket, finans ve maddi zenginlik rengidir. Aynı zamanda insanlara ve eşyalara hükmetme duygusuna da kabarmaktadır. Yani materyalist kişiliği pekiştirmektedir. Sarı ise umut, mutluluk, neşe ve eğlence sunan, canlılık; aydınlatıcı, göz kamaştırıcı en parlak ışık huzmesidir. Sarı renk, yaşam için coşku yaratan ve meydan okuma (özellikle zihinsel meydan okuma) rengidir. Mavi renk, soyluluğu ifade etmektedir. Dolayısıyla birinci kesitte bu renklerin seçimi rastgele değildir. Bu renkler, modern yaşamı, yenedünya düzenindeki düzenli, güvenli, gösterişli, lüks yaşam tarzını ve ekonomik zenginliği vaat eden kapitalist ve materyalist bir düzenin göstergesidir. Bu yaşam biçiminin soylulara ait olduğunu ifade etmektedir. Ancak bu renklerin yoğunluğu; stres, yorgunluk ve gerginliğin de göstergesidir. İkinci kesitte siyah zemin üzerine beyaz renkli, altında ise yine yeşil renkte dilsel iletiye yer verilmiştir. Siyah renk, gizlilikle, sırlarla ve bilinmeyenlerle ilgili bir renktir. Bu yönüyle gizemli bir havası vardır. Siyah, ölümü ifade eder. Aynı zamanda korkutucu, düşmanca davranış ve yaşanması zor durumu da ifade eder. Zira zor zamanlar için kullanılan “kara günler” bu anlamı ifade etmektedir. Beyaz ise yeni bir başlangıcın ifadesidir. Dolayısıyla ikinci kesitte siyah zemin artık dünyanın eski dünya olmadığını, yenedünya düzeninin yani Amerikan düzenin dünyaya hâkimiyeti ile ilişkilendirilebilir. Yeşil renkle ifade edilen “Yeni Güçler Dünyayı Nasıl Belirliyor?” sorusu ise dünyaya egemen olan ABD, AB ve Çin ile ilişkilendirilebilir. Üçüncü kesitte ise eski bir şehir kahverengi tonlarıyla verilmiştir. Kahverengi, yeşil ile birlikte dünyadaki en baskın iki renkten biridir. Bu renk özelliği itibarıyla dikkat çekmez, arka planda kalmayı tercih eder, etrafındaki diğer renklerin parlamasına izin vermektedir. Kahverengi, rahatlatıcı ve sabit, yeşil ise dengeleyici ve gençleştirici özelliklere sahiptir. Dolayısıyla bu kesitte verilen eski, harabe şehir görüntüsüyle insanlara fakirlik, geri kalmışlık gibi gösterilen yaşam tarzının aslında huzurun ve sakinliğin göstergesidir.

4.4. Kapak Görselinde Yer Alan Göstergelerin “Gösteren-Gösterilen” Açısından Analizi

Tablo 2: Gösterge “Gösteren- Gösterilen” Dağılımı.

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Nesne	Gökdelenler	Görkem ve Güç (ABD)
Yer	İşıltılı bir kent	Hareketli ve Güvenli Kent
Nesne	Yıkık, köhne evler	Yoksulluk ve sefalet (İkinci ve üçüncü dünya ülkeleri)
Nesne	Çanak antenler	Egemen gücün zihniyetinin evlere kadar girmesi
Yazı	Yeni Dünya Düzeni: Dilsel göstergesi	Küreselleşme
Yazı	Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Dilsel göstergesi	ABD, AB, Çin, Rusya, Japonya

Birinci göstergenin görselinde özellikle dikey yüzeylerin aydınlatılmasıyla derinliği iyi tanımlanmış gökdelenlerle bu yaşam tarzında; gücün, başkaları üzerinde olan hâkimiyetin, güven ve konforun vurgulanmak istendiğini görülmektedir. Ama aynı zamanda bencilliğin de hat safhada olduğuna da işaret etmektedir. Çünkü yüksek katlı binalar başkalarının gökyüzünü ve güneşini çalmaktadır. Yani ABD'nin dünyaya söz de vaat ettiği yenedünya bu şekilde ifade edilmektedir. İkinci göstergenin görselinde yer alan

şehrin aydınlık ve ışılandırılmış olması özellikle de gece hayatının kente canlılık kattığını vurgulamak adına kullanıldığı görülmektedir. Yine bu aydınlatmalarla bu kentlerin her türlü tehlikeye karşı daha güvenli olduğunu vurgulamaktadır. Üçüncü göstergenin görselinde ABD’nin özgürlük ve zenginlik vaadiyle gelip yıkıp harabeye çevirdiği bir şehri veya yerleşim yerini göstermektedir. “Yeni Dünya” düzeninin aslında ikinci ve üçüncü dünya ülkelerine getirdiği yıkım göz önüne serilmektedir. Dördüncü göstergenin görselinde yer alan evlerdeki çanak antenler, teknolojiye sahip olan egemen güçlerin, ideolojilerini kitle iletişim araçlarıyla rahatlıkla zihinlere işledikleri göstermek adına kullanılmıştır. Beşinci göstergenin görselinde ABD’nin egemen olduğu ancak AB, Çin, Rusya ve Japonya’nın da yer aldığı güçlerin yer aldığı bir sistemdir, Yeni Dünya Düzeni. Küreselleşmeyle birlikte dünyada Amerikan tarzı yaşam biçimi egemen olmaya başlamıştır. Ancak bu düzende az sayıda zenginin daha da zenginleştiği görülürken, milyonlarca insan ise gittikçe fakirleşmiştir. Altıncı göstergenin görselinde soğuk savaşın bitmesiyle ABD’nin egemen olduğu dünyada artık AB, Çin, Rusya ve Japonya yükselişe geçmiş dünyada eni bir düzen ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu güçler dünyanın yeniden şekillenmesinde önemli bir rol oynamaya başlamışlardır. Ancak günümüze gelindiğinde Amerikan yaşam tarzı bu ülkelerin kültürlerine de sirayet ederek egemen olmuştur. Bu bağlamda dilsel iletiyle bu ülkeler arasındaki ilişkilerde etkisi bariz bir şekilde görülebilmektedir. Yani göreceli olarak kendi sınırları olan ülkelerde, Amerikan tarzı bir yaşamın yayılmasında önemli rol alan ve yükselen güçler olarak ifade edilen bu ülkelere atıfta bulunmaktadır. Yükselen binalarla yükselen güçler benzetmesi de göstergede dikkat çekmektedir.

4.5. Kapak Görselinin Dilsel İleti Yönüyle Analizi

Roland Barthes’e göre dilsel iletiler hedef kitleye iletilmek istenilen mesajın herkes tarafından doğru ve aynı şekilde anlaşılması açısından önemlidir. Dilsel iletiler, anlamın sabitlenmesini - Barthes’in ifadesiyle demir atma – yani iletilmek istenilen mesajın görsel bileşenlerle ilişkilendirilerek aktarılmasını sağlar. Dolayısıyla dilsel iletiler aynı zamanda yönlendiricidir. Görselin ortasında büyük harflerle verilen “Yeni Dünya Düzeni” ve hemen altındaki “Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” dilsel iletişi görülen anlamı güçlendirmekte ve görselle bütünlük oluşturmaktadır.

“Yeni Dünya Düzeni” ifadesiyle hem üstteki düzenli kent görüntüsüyle ilişki kurulmakta hem de küreselleşmeye gönderme yapılmaktadır. “Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” dilsel göstergesiyle de egemen güçlere gönderme yapılırken aynı zamanda yükselen binalarla egemen güçler arasındaki bağda bu şekilde kurulabilmektedir.

Görseldeki metin dizisel olarak da incelendiğinde; “yeni-eski, sağlam-çürük, yüksek-alçak, aydınlık-karanlık, zengin-fakir, güçlü-zayıf, lüks-sıradan” gibi zıtlıkların “Yeni Dünya Düzeni”nde sıkça vurgulanan kavramlar olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Göstergede Geçen Karşıtlıklar Dağılımı.

Yeni	Eski
Sağlam	Çürük
Yüksek	Alçak
Aydınlık	Karanlık
Zengin	Fakir
Güçlü	Zayıf
Lüks	Sıradan

“Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?” Başlıklı kitap kapağı görseline karşıtlıklar dağılımı açısından bakıldığında küresel anlamda kapitalizmin insanlığa dayattığı “lüks, zenginlik, aydınlık, güçlülük ve sağlamlığın” ön planda tutulduğu yeni bir yaşam tarzına yönelik mesajların sıkça göstergeler vasıtasıyla verilmiştir. Buna rağmen derin yapıda verilen göstergelerin görüldüğü gibi tüm kesimin müreffeh bir yaşam tarzına ulaşma çabası değil; emperyalist güçlerin kişisel ilişkilerinde yer alan küresel rekabetin baskıladığı görülmektedir.

Sonuç

Göstergebilimsel inceleme yaparken iletinin merkezinde yer alan nesne, kullanılan göstergeler ve anlamlar önem arz etmektedir. Çünkü bunlar bir araya gelerek hedef kitleye iletilmek istenilen iletiyi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada incelenen kitap kapağı tasarımında bir çerçeve içerisinde verilen göstergelerin aslında birbirinden bağımsız olmadığını, aksine bu göstergelerin birbiriyle sıkı ilişki içerisinde olduğunu ve birbirlerini tamlayacak şekilde bir araya getirilerek bir metin oluşturulduğunu göstermektedir. Görseldeki mesaj düz anlam ve yan anlam olarak kurgulanmıştır. Şifrelenmemiş görüntüsel ileti, şifrelenmiş görüntüsel ileti ve dilsel iletiler bağlamında görselin göstergebilimsel çözümlemesi yapılarak hedef kitleye iletilmek istenen mesajlar verilmeye çalışılmıştır. İnsanın yaşamı sürecinde etrafının göstergelerle çevrili olduğu göz önünde bulundurularak bunları anlamanın ve anlamlandırmanın ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda sunulan ögeler ne kadar etkili ifade edilirse hedef kitle üzerindeki etkisi de o denli büyük olacaktır. Çalışmaya konu olan kapak tasarımı görseli “dilsel ve görsel” göstergelerden oluşmaktadır. Bu görsellerin içerdiği mesajlar, çözümlemede göstergelerinden önemi ortaya çıkmaktadır. Parag Khanna’ya ait “*Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*” başlıklı kitap görselindeki şifrelenmiş görüntüsel iletilerinde; “küreselleşmeyle birlikte dünyada Amerikan tarzı yaşam biçimi egemen olmaya başlamasıyla birlikte bir tarafta zengin, aydınlık, güçlü bir yeni yaşam modeli sunulurken; diğer yanda yoksulluk ve karmaşanın hakim olmaya başladığı “Yeni Dünya Düzeni”nin aslında ikinci ve üçüncü dünya ülkeleri için getirdiği yıkım” göz önüne serilmektedir.

Birinci kesitte; modern, gökdelenlerin olduğu, aynı zamanda ışıklandırmalarla insanların büyüleneceği bir şehrin görüntüsel göstergesi verilmiştir. Bu görselde kullanılan renklerin önemi büyüktür. Çünkü renkler bazen bir duygunun bazen bir düşüncenin ve ideolojinin sunumu bazen de bireylerin toplumsal statülerini belirtmekte kullanılan bir sözsüz iletişim yöntemi olduğu bilinmektedir.

İkinci kesitte ise büyük yazı birimiyle ön plana çıkarılmış “*Yeni Dünya Düzeni*” ve hemen altında küçük puntolarla yazılmış “*Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*” dilsel ileti yer almaktadır. Üçüncü kesitte ise eski, harabe olmuş bir şehir görseli, görüntüsel gösterge olarak yazarın adı ve en altta logoyla birlikte yayınevinin adı dilsel gösterge olarak verilmiştir. Bu bağlamda metin dilsel ileti, şifrelenmemiş görüntüsel ileti ve şifrelenmiş görüntüsel ileti bağlamında ayrı ayrı ele alınmıştır. Görselde altı tane gösterge tespit edilmiş olup bu göstergeler gösteren ve gösterilen şeklinde tablo halinde gösterilmiş olup her bir göstergenin alt kısmında göstergeye ait açıklamalara yer verilmiştir. Görseldeki metin dizisel olarak da incelendiğinde; “yeni-eski, sağlam-çürük, yüksek-alçak, aydınlık-karanlık, zengin-fakir, güçlü-zayıf, lüks-sıradan” gibi zıtlıkların yeni dünya düzeninde sıkça vurgulanan kavramlar olduğu görülmektedir. Bu kavramlara “*Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*” başlıklı kitap kapağı tasarımında yer alan karşıtlıklar dağılımı açısından bakıldığında küresel anlamda kapitalizmin insanlığa dayattığı lüks, zenginlik, aydınlık, güçlülük ve sağlamlığın ön planda tutulduğu yeni bir yaşam tarzına yönelik mesajların sıkça göstergeler vasıtasıyla verilmek istenmiştir. Buna rağmen derin yapıda verilen göstergelerin görüldüğü gibi tüm kesimin müreffeh bir yaşam tarzına ulaşma çabası değil; dünyaya şekil vermeye çalışan unsurların yani emperyalist güçlerin kendileri arasındaki ilişkilerin rekabeti olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Aktulum, K. (2004). Göstergebilim. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1-13.
- Altunkaya, H. (2012). 'Beyhude Ömrüm' Adlı Hikâyenin Greimas'ın Eyleyenler Modeline Göre İncelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 761-771.
- Ardıç-Çobaner, A. (2013). Sağlık İletişiminde Korku Ögesinin Kullanımı: Sigara Paketlerinde Kullanılan Sigara Karşıtı Görsellerin Göstergebilimsel Analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 37, 211-235.
- Barthes, R. (1964). *Essais Critiques*, Paris, Seuil
- Barthes, R. (1966) *Critique et Vérité*, Paris, Seuil.
- Barthes, R. (2015a). *Bir Deneme Bir Ders: Eiffel Kulesi ve Açılış Dersi*. (M. Rıfat, S. Rıfat, Çev.). 2. Baskı. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Barthes, R. (2015b). *Yazı ve Yorum*. (T. Yücel, Çev.). 4. Baskı. İstanbul, Metis Yayınları.
- Barthes, R. (2016a). *Göstergebilimsel Serüven*. (M. Rıfat, S. Rıfat, Çev.). 8. Baskı. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Barthes, R. (2016b). *S/Z*. (S. Öztürk Kasar, Çev.). İstanbul, Sel Yayıncılık.
- Barthes, R. (2017). *Görüntünün Retoriği, Sanat ve Müzik*. (A. Koş, Ö. Albayrak, Çev.). 2. Baskı. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Benedict, S., Shields, L., & O'donnell, J. A. (2009). Children's 'Euthanasia' in Nazi Germany. *Journal of Pediatric Nursing*, 24(6), 506-516.
- Berger, A. A. (2012). *Kültür Eleştirisi: Kültürel Kavramlara Giriş*. İstanbul, Pinhan Yayıncılık.
- Berger, J. (2010). *Görme Biçimleri*. İstanbul, Metis Yayınları.
- Berkeley, J. (2012). *Insights in Linguistics and Semiotics: Semiotics of Discourse*. New York, Peter Lang Publishing Inc.
- Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve Göstergebilim. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13(26), 17-41.
- Civelek, M. & Türkay, O. (2020). Göstergebilimin Kuramsal Açısından İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 4 (3), 771-787.
- Culler J. (2008), *Barthes*. (H. Gür, Çev.), Ankara, Dost Yayınları.
- Çakı, C. (2018). Birinci Dünya Savaşı'ndaki Alman Propaganda Kartpostallarında Kullanılan Karikatürlerde Türklerin Sunumunun Göstergebilimsel Açısından İncelenmesi. *Akdeniz İletişim Dergisi*, (29), 73-94. <https://doi.org/10.31123/akil.514452>.
- Çiçek, M. 2014. Dilbilimsel İlkeler Görsel Göstergelere Uygulanabilir Mi?. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 38-51.
- De Saussure, F. (1998). *Genel Dilbilim Dersleri*, (B. Vardar, Çev.). İstanbul, İthaki Yayınları.
- De Saussure, F. (2014). *Genel Dilbilim Yazıları*. (S. Kılıç, Çev.). İstanbul, İthaki Yayınları.
- Deveci M. (2010). Afiş Tasarımında Göstergelerin Kullanımının Eğitimsel Açısından Yeri ve Önemi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bursa.
- Erkman, F. (1987). *Göstergebilime Giriş*. İstanbul, Alan.
- Fiske, J. (2017). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (S. İrvan, Çev.). 5. Baskı. Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları.
- Geray, H. (2014). *İletişim Alanından Örneklerle Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Kocaeli, Umuttepe Yayınları.
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim*. Ankara, İmge Kitapevi.
- Günay, V. D. (2008). Görsel Okuryazarlık Ve İmgenin Anlamlandırılması. *Art-e Sanat Dergisi*, 1(1), 1-29.
- Günay, V. D. (2012). *Görsel Göstergebilim ve İmgenin Anlamlandırılması*. V. D. Günay, A. F. Parsa (Eds.). *Görsel Göstergebilim: İmgenin Anlamlandırılması* içinde (ss. 11-54). İstanbul, Es Yayınları.
- Gürçay, S. (2016). "Duha Koca Oğlu Deli Dumrul" Hikâyesinin Göstergebilimsel Açısından İncelenmesi Kahraman - Yücel Dağlı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. *Aydın Türklük Bilgisi*, 2 (3) , 23-48. <https://dergipark.org.tr/pub/atb/issue/40089/476902>.
- Khanna, P. (2008). *Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor?*. İstanbul, Pegasus Yayınları.
- Kıran, A. (2004). Göstergebilim ve Yazınsal Çözümlemeler. N. Tanyolaç Öztokat (Ed.). *Disiplinlerarası*

- Ortam ve Yöntem Sorunlar içinde (ss. 50-61). İstanbul, Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Kum, Ö. (2022). Kitap Kapaklarının Roland Barthes'ın Göstergebilimsel Çözümleme Yöntemi İle İncelenmesi "Savaş Çekiç Örneği". *International Academic Social Resources Journal*, 7 (38), 645-654.
- Küçükerdoğan, R. (2012). Görsel İletişim, Göstergeler ve Anlam Aktarımı: Görsel İletide "Pencere" İmgesi. V. Günay, & F. A. Parsa (Eds.). *Görsel Göstergebilim: İmgenin Anlamlandırılması* içinde (s. 55). İstanbul, Es Yayınları.
- Küçükşen, K. (2020). Covid-19 Günlerinde "Ev Halleri"nin Karikatürlere Yansıması Göstergebilimsel Bir Analiz. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 38-57.
- Maccannell, D. (2013). *The Tourist: A New Theory of the Leisure Class*. London, University of California Press.
- Parsa S. & Parsa A. (2004) *Göstergebilim Çözümlemeleri*, (2. Baskı), İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi.
- Parsa, S. & Parsa, A. F. (2014). *Göstergebilim Çözümlemeleri*. (C. II). İzmir, Ege Üniversitesi Yayınları.
- Parsa, S. (2008). *Film Çözümlemeleri*. İstanbul, Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Peirce, C. S. (2000). *Göstergeler Kuramı: Göstergebilim, XX Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları 2 Temel Metinler*. (M. Rıfat, S. Rıfat, Çev.). İstanbul, Om Yayınevi.
- Rıfat, M. (1998). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilimin Kuramları, I ve II*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Rıfat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul, Sel Yayınları.
- Rıfat, M. (2014a). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları-1 Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Sağlam, M. & Demir, E. (2021). Dede Korkut Hikâyelerinden "Uşun Koca Oğlu Segrek Destanı" Hikâyesinin Göstergebilim Işığında İncelenmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(51): 2799- 2806.
- Sığırcı, İ. (2012). Göstergebilimsel Açıdan Reklam İncelemesi: Bir Otomobil Reklamı. V. Günay, & F. A. Parsa (Eds.). *Görsel Göstergebilim: İmgenin Anlamlandırılması* içinde (s. 101). İstanbul, Es Yayınları.
- Sığırcı, İ. (2016). *Göstergebilim Uygulamaları, Metinleri, Görselleri ve Olayları Okuma*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Soylu, R. (2020). Maurizio Cattelan'ın "Komedyen" adlı enstelasyonunun göstergebilimsel çözümlemesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 6 (68), 3771-3783.
- Tuncer, E. S. (2020). Göstergebilimin Çözümleme Modelleri Işığında Reklam Anlatıları. *Atatürk İletişim Dergisi*, (20), 73-102.
- Ünal, S. (2014). *Göstergebilimsel Açıdan Sembolik Tüketim*. Ankara, Detay Yayıncılık.
- Vardar, B. (2001). *Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri*. İstanbul, Multilingual Yabancı Dil.
- Yengin, A. D. (2012). Mekanikleşen Birey: Arçelik Örneğinin R. Barthes'a Göre Çözümlemesi, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 2 (1), 13-21
- Yılmaz, U., Demir Yılmaz, E. N. & Yılmaz, M. (2021). Enstalasyon Sanatında Doğu İzleri Üzerine Göstergebilimsel Bir İnceleme: Heike Weber, Rudolf Stingel ve Martin Roth Örnekleri. *Art-e Sanat Dergisi*, 14 (27) , 47-71.